

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter och allmänna råd om tillsatsanordningar till taxametrar;

beslutade den 16 augusti 2012.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskriver¹ följande med stöd av 8 kap. 1 § taxitrafikförordningen (2012:238).

Tillämpningsområde

1 § Enligt 6 § Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2006:11) om taxametrar ska, för att en taxameter ska få användas i taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211), en tillsatsanordning vara kopplad till dess gränssnitt.

Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om de krav som ska uppfyllas av en sådan tillsatsanordning.

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter används ord och begrepp i den betydelse som anges i 2 § STAFS 2006:11 om taxametrar. Dessutom används följande definitioner.

Typkontroll	Ett förfarande för bedömning av överensstämmelse genom vilket ett ackrediterat organ undersöker den tekniska konstruktionen av en tillsatsanordning samt förvissar sig om och intygar att den uppfyller kraven i dessa föreskrifter.
Tillsatsanordning	Anordning eller kombination av enheter som tillsammans utför de funktioner som föreskrivs i dessa föreskrifter.

Krav på tillsatsanordningar

3 § Bestämmelser med krav på tillsatsanordningar finns i *bilagan* till dessa föreskrifter.

¹ Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s.37, Celex 398L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s.18, Celex 398L0048).

En tillverkare av tillsatsanordningar ska ha dokumenterade rutiner och instruktioner för att säkerställa att produktionen utförs på sådant sätt att produkten uppfyller kraven.

Allmänt råd till 3 §

Tillverkarens ledningssystem bör uppfylla kraven i SS-EN ISO 9001:2008².

Bedömning av överensstämmelse

4 § För att säkerställa att en tillsatsanordning uppfyller kraven i dessa föreskrifter ska tillsatsanordningen genomgå typkontroll.

5 § Typkontroll ska utföras av ett certifieringsorgan för produkter som har ackrediterats för uppgiften, enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93³, eller som på annat sätt erbjuder motsvarande garantier i fråga om teknisk och yrkesmässig kompetens samt garantier om oberoende.

För ackreditering som utförs av Swedac finns bestämmelser i lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

Ansökan om typkontroll

6 § Ansökan om typkontroll görs hos ett certifieringsorgan enligt 5 §. Ansökan ska innehålla relevant teknisk dokumentation. Det ska vara möjligt att med hjälp av dokumentationen bedöma om tillsatsanordningen uppfyller kraven.

Den tekniska dokumentationen ska omfatta

- a) en allmän beskrivning av anordningen, inklusive de klimatmässiga, mekaniska och elektromagnetiska miljöer där tillsatsanordningen är avsedd att användas, strömförsörjning och andra influensstorheter som är förutsättningar för att tillsatsanordningen ska fungera på föreskrivet sätt,
- b) övergripande konstruktions- och tillverkningsritningar samt scheman över komponenter, del-enheter, kretsar etc.,
- c) tillverkningsförfaranden som säkerställer en jämn produktionskvalitet,
- d) en beskrivning av elektronisk utrustning med ritningar, diagram, flödesscheman över logiska kretsar samt den allmänna information som förklarar utrustningens egenskaper och funktion, inklusive en beskrivning av de plomberingar och egenskaper som ska finnas enligt punkt 6 i bilagan,
- e) beskrivningar och förklaringar som behövs för förståelsen av punkterna b, c och d, inklusive anordningens funktionssätt,
- f) resultat från konstruktionsberäkningar, undersökningar etc.,
- g) lämpliga provningsresultat där så behövs för att visa att anordningen stämmer överens med kraven i dessa föreskrifter under nominella driftförhållanden och under specificerade störningar i miljön,
- h) EG-typintyg eller EG-intyg om konstruktionskontroll för taxameter som innehåller delar som är identiska med dem som ingår i konstruktionen.
- i) villkoren för kompatibilitet mellan tillsatsanordningen och taxametern,
- j) bruksanvisning enligt punkt 20 i bilagan,
- k) installationsanvisning,

² Ledningssystem för kvalitet – Krav (ISO 9001:2008).

³ EUT L 218, 13.8.2008, s. 30 (Celex 32008R0765).

- l) tillverkningsställe.

Förfarandet vid typkontroll

7 § Vid typkontroll ska ett certifieringsorgan, efter ansökan från en tillverkare, bedöma om en tillsatsanordning, som är representativ för en förutsedd produktion, uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

Certifieringsorganet ska också göra en granskning på plats hos tillverkaren för att säkerställa att tillverkaren kan producera produkter som uppfyller kraven.

Om certifieringsorganet utför egna provningar av produkten ska dessa provningar göras enligt SS-EN ISO/IEC 17025:2005/AC:2007⁴.

Certifikat

8 § Om den bedömda typen uppfyller kraven får certifieringsorganet utfärda ett certifikat.

9 § Certifikatet ska innehålla tillverkarens namn och adress och, i förekommande fall, dennes representants namn och adress, slutsatser från undersökningen, (eventuella) villkor för certifikatets giltighet samt erforderliga uppgifter för identifiering av anordningen. En eller flera bilagor får fogas till certifikatet.

Certifikatet och bilagorna till detta ska innehålla all relevant information för bedömning av överensstämmelse, installation och sådan kontroll av utrustningen i bruk som görs av brukare eller vid tillsyn samt villkoren för kompatibilitet mellan taxametern och tillsatsanordningen. För att möjliggöra en bedömning av att tillverkade anordningar överensstämmer med den undersökta typen ska certifikatet och bilagorna i vart fall omfatta

- vilka åtgärder som krävs för att garantera anordningens integritet (försegling, identifikation av eventuell programvara, osv),
- information om andra aspekter som är nödvändiga för att identifiera anordningen eller i anordningen ingående enheter och information som behövs för att kontrollera att den eller dessa visar överensstämmelse med typen,
- annan nödvändig information som krävs för att verifiera de tillverkade anordningarnas egenskaper.

10 § Ett certifikat ska gälla i tio år från utfärdandedagen och kan förnyas med ytterligare tio år åt gången.

Innan ett certifikat förnyas ska certifieringsorganet beakta resultat från stickprovskontroller enligt 13 § samt annan information som kommit certifieringsorganet tillhanda och därefter besluta om nödvändig provning eller granskning.

11 § Ett certifikat enligt dessa föreskrifter får inte utgöra en del av ett EG-typintyg enligt STAFS 2006:4 om mätinstrument och STAFS 2006:11 om taxametrar.

⁴ Allmänna kompetenskrav för provnings- och kalibreringslaboratorier (ISO/IEC 17025:2005/Cor 1:2006)

Märkning

12 § En tillsatsanordnings hölje ska, om tillsatsanordningen överensstämmer med ett certifikat som utfärdats enligt 8 §, märkas med

- tillverkarens namn,
- serienummer på tillsatsanordningen eller dess olika enheter,
- certifikatnummer,
- beteckningen ”STAFS 2012:5.”

Alla föreskrivna märkningar ska vara anbringade på en för myndigheters kontroll lämplig plats. Märkningarna ska vara tydliga, outplånliga och entydiga.

Årlig granskning samt ändring och återkallelse av certifikat

13 § Certifieringsorganet ska årligen övervaka tillverkarens egenkontroll samt utföra relevanta stickprovsuttag ur produktionen.

14 § Alla de ändringar av tillsatsanordningar som kan påverka deras överensstämmelse med kraven i dessa föreskrifter ska av tillverkaren anmälas till det certifieringsorgan som certifierat anordningen. För sådana ändringar krävs ytterligare godkännande och ett nytt certifikat.

15 § Ett certifieringsorgan ska återkalla ett certifikat, om det får kännedom om att en tillsatsanordning som organet certifierat i användning inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

Underrättelser till Swedac

16 § Ett certifieringsorgan ska omedelbart till Swedac skicka in utfärdade certifikat och bilagor till dessa. Ett certifieringsorgan ska vidare underrätta Swedac om återkallelse av ett certifikat.

Bevarande av dokumentation

17 § Certifieringsorganet ska bevara den tekniska dokumentationen, inklusive den dokumentation som lämnats av tillverkaren, fram till dess att certifikatets giltighetstid löper ut.

18 § Tillverkaren ska bevara en kopia av certifikatet samt bilagor till detta, tillsammans med den tekniska dokumentationen, under minst tio år efter det att den sista tillsatsanordningen har tillverkats.

Övrigt

19 § Swedac kan, i enskilda fall och om det finns särskilda skäl, medge undantag från tillämpningen av dessa föreskrifter.

1. Denna författning träder i kraft den 1 oktober 2012 då styrelsens föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2006:17) om tillsatsanordningar till taxametrar ska upphöra att gälla.
2. Utan hinder av denna författning får en tillsatsanordning släppas ut på marknaden och tas i bruk även om den inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter, förutsatt att den uppfyller kraven i STAFS 2006:17 om tillsatsanordningar till taxametrar. Detta undantag gäller endast så länge som tillsatsanordningens typgodkännande är giltigt och tillsatsanordningen omfattas av ett gällande beslut om märkningstillstånd.
3. Märkningstillstånd med stöd av äldre föreskrifter får inte förlängas efter det att de nya föreskrifterna har trätt i kraft.
4. Behörigt organ enligt de äldre föreskrifterna, eller certifieringsorgan enligt de nya föreskrifterna, får fortsätta tillämpa 11 § i de äldre föreskrifterna på äldre tillsatsanordningar så länge de omfattas av ett gällande märkningstillstånd.

På Swedacs vägnar

HANS-ERIC HOLMQVIST

Kari Björkqvist

Krav på tillsatsanordningar

1. Tillsatsanordningen ska vara konstruerad för de temperatur- och fuktförhållanden i vilka den avses användas. Som lägsta krav gäller att den ska vara konstruerad för kondenserande luftfuktighet och klara en övre temperaturgräns på 55 °C samt en undre temperaturgräns på - 25 °C.
2. Tillsatsanordningen ska uppfylla den mekaniska miljöklassen M3 enligt punkt 1.3.2 i bilaga I till STAFS 2006:4 om mätinstrument.
3. Tillsatsanordningen får inte ha egenskaper som sannolikt underlättar en bedräglig användning.
4. Tillsatsanordningen ska vara robust, och de ingående material som används ska vara lämpliga för de driftsförhållanden och den miljö under vilka tillsatsanordningen är avsedd att användas. Den ska vara utförd så att den inte onödigtvis ökar risken för personskador vid kollision.
5. Tillsatsanordningens föreskrivna egenskaper får inte på ett oacceptabelt sätt påverkas av att någon annan anordning ansluts till tillsatsanordningen, av någon egenskap hos den anslutna anordningen i sig eller av någon längre bort belägen anordning som kommunicerar med tillsatsanordningen.
6. Tillsatsanordningen ska kunna plomberas fysiskt och elektroniskt på ett sätt som gör att föreskrivna egenskaper säkerställs när taxameterutrustningen är i bruk. Komponenter i tillsatsanordningen som har avgörande betydelse för de föreskrivna egenskaperna ska vara skyddade från yttre och inre påverkan. Eventuell påverkan på tillsatsanordningen och plomber ska vara lätt att se.
7. De delar av funktionen hos en tillsatsanordning som regleras i dessa föreskrifter och som bestäms av programvara ska vara skyddade för avsiktlig eller oavsiktlig förändring enligt följande.
 - a) Programkod ska vara lagrad i ett minne vars innehåll inte kan påverkas av användaren.
 - b) Innehållet i minnet för programkod ska automatiskt kontrolleras då tillsatsanordningen ansluts till spänning.
 - c) Tillsatsanordningen får inte kunna påverka de ackumulerade registren och inte heller möjliggöra att de ackumulerade registrens innehåll påverkas.
8. Programvara som är av avgörande betydelse för de föreskrivna egenskaperna ska ha en unik programversionsbeteckning och checksumma och vara skyddad från annan påverkan än den föreskrivna. Tecken på gjorda ingrepp ska vara synliga under en rimligt lång tidsperiod.
9. Uppgifter som ska kunna skrivas ut eller som visas av tillsatsanordningen och programvara som är av avgörande betydelse för de föreskrivna egenskaperna som lagras eller överförs ska vara skyddade på lämpligt sätt mot oavsiktlig eller avsiktlig förvanskning.
10. Tillsatsanordningen ska vara så konstruerad att taxameterutrustningen i installerat skick kan utföra samtliga föreskrivna funktioner utan att installationens anslutningar bryts eller förändras.

Första stycket gäller inte funktioner som endast är avsedda att användas under installation eller när kontroll utförs av ett ackrediterat kontrollorgan.

11. När tillsatsanordningen är försedd med flera programvaror som erbjuder även andra funktioner än de föreskrivna, ska programvara för de föreskrivna egenskaperna kunna identifieras och får inte på ett oacceptabelt sätt påverkas av någon av de andra programvarorna.
12. Tillsatsanordningen ska vara så konstruerad att ett kvitto skrivs ut när taxametern går över från driftinställning "stoppad" till driftinställning "ledig." Då beloppet ska faktureras ska en följesedel skrivas ut. Kvitto och följesedel ska innehålla minst följande uppgifter.
 - a) Uppgift om utskriften avser kvitto eller följesedel.
 - b) Kvittots eller följesedels löpnummer i samma löpnummerserie. Löpnummerserien ska innehålla minst sex siffror.
 - c) Dagens datum (åå.mm.dd).
 - d) Taxiföretagets namn.
 - e) Taxiföretagets adress.
 - f) Taxiföretagets person- eller organisationsnummer.
 - g) Taxiförarens förarkod.
 - h) Taxifordonets registreringsnummer.
 - i) Taxameterkonstant (Tk).
 - j) Datum för senaste plombering (åå.mm.dd)
 - k) Tidpunkt då köruppdrag påbörjats (tt.mm).
 - l) Tidpunkt då köruppdrag avslutats (tt.mm).
 - m) Under köruppdrag tillryggalagd vägsträcka (0,00 km).
 - n) Under köruppdrag nyttjade tariffer med särredovisning av typ av tariff och tariffvärden.
 - o) Fullständig redovisning av hur och i vilken omfattning tariffer och respektive tariffvärden använts för beräkning av priset för köruppdragen, uppställt på sådant sätt att sambandet mellan debiterat pris och utförd prestation inklusive eventuella avgifter för tillägg etc. tydligt framgår och kan kontrolleras i efterhand.
 - p) Slutlig summa med särredovisning av kontant erlagt belopp, det belopp som registrerats för att dras från kundens konto samt i beloppet ingående moms och momssats.

Kvitto och följesedel ska i övrigt vara utformade så att de kan utgöra räkenskapsmaterial i bokföring enligt bokföringslagen (1999:1078).

Kopior av de senaste sex kvittona eller följesedlarna ska kunna skrivas ut. Kopia av kvitto eller följesedel ska innehålla ordet "KOPIA" på samma rad som löpnumret.

13. Tillsatsanordningen ska vara så konstruerad att en körpassrapport med följande innehåll ska kunna skrivas ut vid slutet av ett körpass med följande disposition.
 - 1: "KÖRPASSRAPPORT".
 - 2: Löpnummer. Löpnummerserie ska innehålla minst sex siffror.
 - 3: Taxiföretagets namn och person- eller organisationsnummer.
 - 4: Taxiordonets registreringsnummer.
 - 5: Taxiförarens förarkod.
 - 6: Certifikatnummer och serienummer för taxametern och tillsatsanordningen. Om tillsatsanordningen består av flera enheter, ska serienummer för var och en av dessa anges.
 - 7: Programversionsbeteckningar och checksummor för i taxametern och tillsatsanordningen ingående programvaror.
 - 8: Taxameterkonstant (Tk).
 - 9: Datum för senaste plombering (åå.mm.dd).
 - 10: Datum och tidpunkt då körpasset startade (åå.mm.dd, tt.mm).

- 11: Datum och tidpunkt då körpasset avslutades (åå.mm.dd, tt.mm).
- 12: Under körpasset tillryggalagd körsträcka (0,00 km).
- 13: Under körpasset tillryggalagd körsträcka i lägen ”upptagen” och ”stoppad” (0,00 km).
- 14: Antal under körpasset registrerade köruppdrag med särredovisning av löpnummer för första och sista köruppdragen.
- 15: Ackumulerade värden vid körpassets slut i register enligt punkt 15.1 i bilagan till STAFS 2006:11 om taxametrar, uttryckt med nio siffror utan kommatecken eller liknande, där varje siffra från början ska vara en nolla som successivt ersätts med andra siffror i takt med att registren räknas upp.
- 16: Taxametrarnas totala färdsträcka med taxametern i driftsinställningen ”Upptagen”.
- 17: Under körpasset inkört belopp kontant, varav moms med särredovisning av i beloppen ingående moms och momssats.
- 18: Under körpasset inkört belopp kredit, varav moms med särredovisning av i beloppen ingående moms och momssats.
- 19: Utrymme för specificering av uppgifter om körpasset.
- 20: Redovisning av samtliga under körpasset registrerade köruppdrag i löpnummerordning och med särredovisning av uppgifter enligt punkt 12.a, b, k, l, m, n, och p i denna bilaga.

Körpassrapport ska i övrigt vara utformad så att den kan utgöra räkenskapsmaterial i bokföring enligt bokföringslagen (1999:1078).

Tillsatsanordningen ska vara så konstruerad att kopior av körpassrapporter från de två senaste dygnet då taxameterutrustningen varit i drift och i vart fall de tio senaste körpassrapporterna kan skrivas ut.

Kopia av körpassrapport ska innehålla ordet ”KOPIA” på rad 2.

- 14. Uppgifter om samtliga köruppdrag enligt punkt 12 i denna bilaga i löpnummerordning och samtliga körpass enligt punkt 13 i denna bilaga i löpnummerordning ska kunna överföras till annat administrativt datasystem.
- 15. Tillsatsanordningen ska vara så konstruerad att följande uppgifter för taxameterkontroll kan skrivas ut, oavsett taxametrarnas driftsinställning, med följande disposition.
 - 1: ”TAXAMETERKONTROLL”.
 - 2: Löpnummer. Löpnummerserie ska innehålla minst fyra siffror.
 - 3: ”UTSKRIFT”.
 - 4: Uppgift om vilket eller vilka organ som utfört bedömning av överensstämmelse av taxametern och tillsatsanordningen samt om de certifikat där detta framgår.
 - 5: Certifikatnummer och serienummer för taxametern och tillsatsanordningen. Om tillsatsanordningen består av flera enheter, ska serienummer för var och en av dessa anges.
 - 6: Programversionsbeteckningar och checksummor för i taxametern och tillsatsanordningen ingående programvaror.
 - 7: Taxiföretagets namn och adress.
 - 8: Taxiföretagets person- eller organisationsnummer.
 - 9: Fordonets registreringsnummer.
 - 10: Förarkod.
 - 11: Innehåll i ackumulerande register, uttryckt med nio siffror utan kommatecken eller liknande, där varje siffra från början ska vara en nolla som successivt ersätts med andra siffror i takt med att registren räknas upp.
 - 12: Taxametrarnas totala färdsträcka med taxametern i driftsinställningen ”Upptagen”.

- 13: Taxameterkonstant (Tk).
 - 14: Datum för senaste besiktning och plombering (åå.mm.dd).
 - 15: Det godkända besiktningsorganets namn och adress.
 - 16: Det godkända besiktningsorganets organisationsnummer.
 - 17: Det godkända besiktningsorganets ackrediteringsnummer.
 - 18: Löpnummer på kontroll- och plomberingsrapport enligt 9 § STAFS 2006:19 om installation och besiktning av taxameterutrustning.
 - 19: Redovisning av samtliga i taxametern använda tariffer med tariffvärden med avseende på benämning, typ och tariffvärden.
 - 20: Datum och tidpunkt då körpass påbörjats.
 - 21: Tidpunkt då köruppdrag påbörjats och under köruppdrag tillryggalagd sträcka.
 - 22: Datum och tidpunkt för utskrift.
 - 23: Utrymme för kontrollerande myndighets stämpel och tjänstemans underskrift.
 - 24: Utrymme för underskrift av taxiföraren eller annan representant för taxiföretaget.
16. En tillsatsanordning ska vara så konstruerad att kontroll av taxameterutrustnings anpassning till taxifordonet kan göras enligt följande.
- Tillsatsanordningen ska med hänsyn till inställd taxameterkonstant under kontroll på en uppmätt sträcka beräkna förhållandet mellan inställd taxameterkonstant och det vägtal som uppmäts vid kontrollen, varefter utskrift ska ske. Utskriften ska innehålla följande uppgifter och ha följande disposition.
- 1: "ANPASSNINGSKONTROLL".
 - 2: Löpnummer. Löpnummerserie ska innehålla minst fyra siffror.
 - 3: "UTSKRIFT".
 - 4: Uppgift om vilket eller vilka organ som utfört bedömning av överensstämmelse av taxametern och tillsatsanordningen samt om de certifikat där detta framgår.
 - 5: Certifikatnummer och serienummer för taxametern och tillsatsanordningen. Om tillsatsanordningen består av flera enheter, ska serienummer för var och en av dessa anges.
 - 6: Programversionsbeteckningar och checksummor för i taxametern och tillsatsanordningen ingående programvaror.
 - 7: Taxifordonets registreringsnummer.
 - 8: Förarkod.
 - 9: Inställd taxameterkonstant (Tk).
 - 10: Uppmätt vägtal (Vt).
 - 11: Tk dividerat med Vt uttryckt i procent.
 - 12: Datum och tidpunkt för utskrift.
 - 13: Utrymme för kontrollerande myndighets stämpel och tjänstemans underskrift.
 - 14: Utrymme för underskrift av taxiföraren eller annan representant för taxiföretaget.
17. I punkt 23 i bilagan till STAFS 2006:11 och allmänna råd om taxametrar finns bestämmelser om vilka måttenheter för tillryggalagd sträcka och tid som förflutit ska användas vid utskrift.
18. Uppgifter som skrivs ut ska när tillämpligt överensstämma med taxameterns ackumulerade register eller med de värden som lagts till taxameterns ackumulerade register samt i övrigt finns lagrade i taxametern.
19. Om strömförsörjningen till en tillsatsanordning kopplas bort ska de uppgifter som ska kunna skrivas ut finnas tillgängliga för att avläsas till ett annat medium i minst två år.

20. Tillsatsanordningen ska åtföljas av en bruksanvisning, om den inte är så enkel att använda att detta är onödigt. Bruksanvisningen ska vara enkel att förstå och ska minst innehålla en beskrivning av hur samtliga föreskrivna utskrifter fås enligt dessa föreskrifter samt uppgift om inom vilket temperaturområde och spänningsområde som tillsatsanordningen fungerar.